

V Bruseli 11. apríla 2019

**OTÁZKY A ODPOVEDE TÝKAJÚCE SA VYSTÚPENIA SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA
Z EURÓPSKEJ ÚNIE V OBLASTI CIVILNÉHO SÚDNICTVA A MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA
SÚKROMNÉHO**

Útvary Európskej komisie 18. januára 2019 uverejnili aktualizované „*Oznámenie zainteresovaným stranám – vystúpenie Spojeného kráľovstva a právne predpisy EÚ v oblasti civilného súdnictva a medzinárodného práva súkromného*“ (ďalej len „oznámenie o pripravenosti na brexit“).^{1 2}

Tento zoznam otázok a odpovedí poskytuje ďalšie usmernenia vychádzajúce z uvedeného oznámenia pre situáciu, keď sa Spojené kráľovstvo dátumom vystúpenia stane treťou krajinou bez ratifikovanej dohody o vystúpení, a teda bez prechodného obdobia stanoveného v návrhu dohody o vystúpení.

Dátum vystúpenia je 1. novembra 2019³.

Tento zoznam otázok a odpovedí môže byť ďalej aktualizovaný a v prípade potreby doplnený.

¹ <https://ec.europa.eu/info/files/civil-justice>.

² Treba pripomenúť, že na Spojené kráľovstvo sa nevzťahuje celé *acquis* v oblasti justičnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach.

³ Spojené kráľovstvo predložilo 29. marca 2017 oznámenie o svojom úmysle vystúpiť z Únie podľa článku 50 Zmluvy o Európskej únii. Po prvom predĺžení, o ktorom sa rozhodlo 22. marca 2019, Európska rada (článok 50) 11. apríla 2019 po dohode so Spojeným kráľovstvom rozhodla o ďalšom predĺžení 2-ročného obdobia stanoveného v článku 50 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii do 31. októbra 2019.

V prípade, že Spojené kráľovstvo neuskutoční voľby do Európskeho parlamentu a neratifikuje dohodu o vystúpení do 22. mája 2019, však dátumom vystúpenia bude 1. jún 2019.

1. PRÁVOMOC

1.1. Je možné po dátume vystúpenia žalovať britského poisťateľa v EÚ-27⁴?

Konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

V článku 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach⁵ sa stanovujú pravidlá upravujúce problematiku medzinárodnej právomoci vo veciach súvisiacich s poistením. Tieto pravidlá stanovujú právomoc súdov EÚ, ak má poisťateľ sídlo v členskom štáte⁶.

To znamená, že od dátumu vystúpenia závisí možnosť žalovať britského poisťateľa na súde členského štátu EÚ od vnútroštátneho práva daného členského štátu EÚ.

Konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Pokiaľ ide o otázky medzinárodnej právomoci v súvislosti s konaniami prebiehajúcimi ku dňu vystúpenia, pozri oznámenie o pripravenosti na brexit.

1.2. Bude sa od dátumu vystúpenia nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 naďalej uplatňovať na spotrebiteľské zmluvy?

Konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Táto otázka sa rieši v „*Oznámení zainteresovaným stranám – Vystúpenie Spojeného kráľovstva a právne predpisy EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa a práv cestujúcich*“⁷

Konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Pokiaľ ide o otázky medzinárodnej právomoci v súvislosti s konaniami prebiehajúcimi ku dňu vystúpenia, pozri oznámenie o pripravenosti na brexit.

⁴ Hoci zmluvy EÚ stanovujú osobitné dojednanie, pokiaľ ide o (ne)účasť Írska a Dánska na tejto časti *acquis* EÚ, v záujme jednoduchosti sa používa pojem „EÚ-27“.

⁵ Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1.

⁶ Podľa článku 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 poisťateľ, ktorý nemá bydlisko v členskom štáte, ale má organizačnú zložku, obchodné zastúpenie alebo inú pobočku v niektorom z členských štátov, sa na účely sporov vyplývajúcich z činnosti tejto organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky považuje za poisťateľa s bydliskom v tomto členskom štáte.

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_sk.pdf.

1.3. Ako sa bude uplatňovať pravidlo prekážky začatej veci?

Od dátumu vystúpenia sa povinnosť súdu v členskom štáte EÚ-27 uvedená v článku 29 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 už neuplatňuje na britské súdy konajúce o žalobách.

Článok 33 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 sa však stáva uplatniteľným, pokiaľ ide o britské súdy, ktoré začali konať ako prvé.

2. ROZHODNÉ PRÁVO

2.1. Ktoré právo pre spotrebiteľské zmluvy bude rozhodné od dátumu vystúpenia?

V článku 6 nariadenia (ES) č. 593/2008 Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)⁸ sa zabezpečuje, že bez ohľadu na právo, ktoré si zmluvné strany zvolili, resp. ktoré sa štandardne uplatňuje, spotrebiteľia s miestom obvyklého pobytu v členskom štáte EÚ požívajú povinnú ochranu tohto práva, ak tam na nich smerujú svoju činnosť obchodníci z tretích krajín. Od dátumu vystúpenia sa uvedené uplatní aj vo vzťahu k britským obchodníkom⁹.

3. UZNÁVANIE A VÝKON

3.1. Možno od dátumu vystúpenia uznať a vykonať podľa právnych predpisov EÚ rozsudok Spojeného kráľovstva?

Touto otázkou sa zaoberá oznámenie o pripravenosti na brexit: pravidlá EÚ týkajúce sa uznávania a výkonu sa na rozsudok britského súdu nebudú vzťahovať, a to ani v prípade, že rozsudok bol vynesенý pred dátumom vystúpenia, resp. ak bol výkon rozhodnutia začatý pred dátumom vystúpenia.

Jedinou výnimkou z tohto pravidla je, že rozsudok britského súdu bol pred dátumom vyhlásený za vykonateľný. Dôvodom je, že takýto rozsudok už bol pred dátumom vystúpenia vyhlásený súdmi určitého členského štátu za vykonateľný v tomto členskom štáte EÚ. V dôsledku toho sa to, že tento rozsudok bol pôvodne vynesенý britským súdom, stalo irelevantným. Táto výnimka sa vzťahuje aj na verejné listiny a dohody, ktoré boli vyhlásené za vykonateľné v členskom štáte EÚ-27 pred dátumom vystúpenia.

3.2. Čo ak bolo osvedčenie vydané podľa nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 pred dátumom vystúpenia?

Pravidlo uvedené v časti 3.1 tohto zoznamu otázok a odpovedí, t. j. že sa výkon rozhodnutí podľa právnych predpisov EÚ zastaví, sa vzťahuje aj na

⁸ Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6.

⁹ Pozri aj „Oznámenie zainteresovaným stranám – Vystúpenie Spojeného kráľovstva a právne predpisy EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa a práv cestujúcich.“
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_en.pdf.

vydanie osvedčenia v členskom štáte pôvodu podľa článku 53 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012. Vydanie takéhoto osvedčenia v členskom štáte pôvodu nemožno porovnať s vyhlásením vykonateľnosti („exequatur“) v členskom štáte výkonu pred dátumom vystúpenia.

Členský štát sa môže podľa vnútroštátneho práva rozhodnúť, že bude naďalej uplatňovať v zásade rovnaké pravidlá, ako platia v súčasnosti, na britský rozsudok, pre ktorý bolo vydané osvedčenie podľa nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 pred dátumom vystúpenia.

3.3. Ako je to s uznaním a výkonom britského rozsudku vydaného súdom určeným v dohode o voľbe súdu?

Konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ

Dňa 28. decembra 2018 Spojené kráľovstvo podpísalo a ratifikovalo Haagsky dohovor o dohodách o voľbe súdu z roku 2005¹⁰. Tento dohovor sa bude uplatňovať na Spojené kráľovstvo, keď Spojené kráľovstvo vystúpi z EÚ bez dohody o vystúpení.

Podľa článku 16 ods. 1 dohovoru sa však tento dohovor **bude uplatňovať len na dohody dojednané potom, ako tento dohovor vstúpil do platnosti pre Spojené kráľovstvo**, t. j. po tom, ako sa Spojené kráľovstvo stane zmluvnou stranou dohovoru¹¹.

Konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ

Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa konaní prebiehajúcich k dátumu vystúpenia, pozri oznámenie o pripravenosti na brexit.

3.4. Ako to bude s uznaním britského rozsudku vo veci rozvodu?

Britský rozsudok vo veci rozvodu vydaný pred dátumom vystúpenia, ktorý však nebol predmetom konania o uznaní podľa článku 21 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností.¹²

Rozsudok vo veci rozvodu, ktorý sa stal právoplatným pred dátumom vystúpenia, nestráca od dátumu vystúpenia svoju platnosť. Takýto rozsudok mení postavenie manželov z vydatej, resp. ženatého, na rozvedených, čo platí rovnako vo všetkých 27 členských štátoch EÚ. Ak k zmene statusu došlo pred dátumom vystúpenia, táto zmena zostáva právoplatnou vo všetkých 27 členských štátoch EÚ, pokiaľ neexistuje súdne rozhodnutie o neuznaní.

¹⁰ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>.

¹¹ Počiatočný dátum pristúpenia, ktorý Spojené kráľovstvo signalizovalo, bol 1. apríl 2019, ale Spojené kráľovstvo ho v súčasnosti odložilo na 13. apríl alebo 23. máj 2019, v závislosti od scenárov (pozri aj poznámku pod čiarou č. 3).

¹² Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1.

Skutočnosť, že sa následne zmení právny režim, nebude mať za následok stratu právoplatnosti rozhodnutia o statuse. Ak je však rozsudok o rozvode v EÚ od dátumu vystúpenia napadnutý, pravidlá EÚ týkajúce sa dôvodov neuznania rozsudku o rozvode sa už nebudú uplatňovať, ale dôvody neuznania podliehajú vnútroštátnym právnym predpisom.

Konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Na medzinárodnej úrovni upravuje predmetnú problematiku Haagsky dohovor z roku 1970 o uznávaní rozvodov a zrušení manželského spoluzitia¹³. Spojené kráľovstvo je zmluvnou stranou tohto dohovoru, spomedzi členských štátov EÚ-27 patrí však medzi jeho zmluvné strany len 12 štátov. Každý členský štát EÚ, ktorý by mal v úmysle pripojiť sa k tomuto dohovoru, by na to potreboval povolenie EÚ.

Konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa konaní prebiehajúcich k dátumu vystúpenia, pozri oznámenie o pripravenosti na brexit.

3.5. Ako to bude s uznaním a výkonom britského rozhodnutia o výživnom?

Konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Na medzinárodnej úrovni upravuje predmetnú problematiku Haagsky dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny¹⁴. Spojené kráľovstvo podpísalo a ratifikovalo tento dohovor 28. decembra 2018. Tento dohovor sa bude uplatňovať na Spojené kráľovstvo, keď Spojené kráľovstvo vystúpi z EÚ bez dohody o vystúpení.

Podľa článku 56 ods. 1 dohovoru sa však tento dohovor **bude uplatňovať len na dožiadania alebo žiadosti podané po tom, ako sa Spojené kráľovstvo stane zmluvnou stranou dohovoru**¹⁵.

Konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Pokiaľ ide o otázky týkajúce sa konaní prebiehajúcich k dátumu vystúpenia, pozri oznámenie o pripravenosti na brexit. Pokiaľ ide o konania vedené na súdoch členských štátov EÚ k dátumu vystúpenia s účastníkom konania s domicilom v Spojenom kráľovstve, ustanovenia o uznávaní a výkone podľa právnych predpisov EÚ sa od dátumu vystúpenia prestanú uplatňovať. Tieto osobitné ustanovenia sa uplatňujú len v cezhraničných prípadoch, ako sú vymedzené v nariadení, t. j. keď sa v jednom členskom štáte žiada o uznanie

¹³ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>.

¹⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>.

¹⁵ Počiatočný dátum pristúpenia, ktorý Spojené kráľovstvo signalizovalo, bol 1. apríl 2019, ale Spojené kráľovstvo ho v súčasnosti odložilo na 13. apríl alebo 23. máj 2019, v závislosti od scenárov (pozri aj poznámku pod čiarou č. 3).

alebo výkon rozhodnutia o výživnom pochádzajúceho z iného členského štátu. Od dátumu vystúpenia už táto požiadavka nebude platiť pre účastníkov s domicilom alebo obvyklým pobytom v Spojenom kráľovstve. Následne to bude na členských štátoch EÚ-27, ako sa rozhodnú riešiť tento prípad z procedurálneho hľadiska: či budú pokračovať v súlade s vnútroštátnym procesným právom alebo či ukončia konanie a požiadajú navrhovateľov o opätovný návrh na začatie konania podľa vnútroštátneho procesného práva. V nariadeniach sa nestanovuje jednotné riešenie pre takéto prípady.

4. PLATOBNÁ NESCHOPNOSŤ

4.1. Ako to bude s insolvenčnými konaniami začatými v 27 členských štátoch EÚ?

Hlavné alebo vedľajšie konania začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Od dátumu vystúpenia už Spojené kráľovstvo nemôže začať konanie na základe nariadenia (EÚ) č. 2015/848.

Členské štáty EÚ-27 naďalej uplatňujú nariadenie (EÚ) 2015/848, berúc do úvahy Spojené kráľovstvo ako tretiu krajinu, na ktorú sa nariadenie (EÚ) 2015/848 nevzťahuje.

Hlavné alebo vedľajšie konania prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Oddiel 1 oznámenia o pripravenosti na brexit sa vzťahuje aj na insolvenčné konania.

Pravidlá EÚ týkajúce sa právomoci sa naďalej uplatňujú. Ak sa v Spojenom kráľovstve začali hlavné konania pred dátumom vystúpenia a v členskom štáte (štátoch) EÚ-27 sa začali vedľajšie konania, súdy príslušných členských štátov si ponechávajú medzinárodnú právomoc podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o konkurznom konaní¹⁶.

4.2. Čo sa stane v prípade insolvenčného konania, ktoré sa začalo v Spojenom kráľovstve pred dátumom vystúpenia?

Oddiel 2 oznámenia o pripravenosti na brexit sa vzťahuje aj na insolvenčné konania.

Takéto konania, ktoré sa začali v Spojenom kráľovstve a prebiehajú k dátumu vystúpenia, už nie sú podľa nariadenia (EÚ) 2015/848 uznávané členskými štátmi EÚ-27 k dátumu vystúpenia.

¹⁶ Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 19.

5. ĎALŠIE OTÁZKY

5.1. Čo sa stane s osobitnými európskymi konaniami (európske konanie o platobnom rozkaze¹⁷ alebo európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu¹⁸)?

Oddiely 1 a 2 oznámenia o pripravenosti na brexit sa vzťahujú aj na osobitné európske postupy.

Postupy začaté od dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Pokiaľ ide o konania týkajúce sa odporcu s domicilom v Spojenom kráľovstve, ktoré sa v členských štátoch EÚ začali v deň vystúpenia, resp. po ňom, postupy špecifické pre EÚ už nebudú k dispozícii.

Postupy prebiehajúce k dátumu vystúpenia v členských štátoch EÚ-27

Európske konanie o platobnom rozkaze a európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú k dispozícii len v cezhraničných prípadoch, ako sú vymedzené v príslušných nariadeniach, t. j. ak má aspoň jeden účastník domicil alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte, než je štát, v ktorom súd konal¹⁹. Postupy uskutočňované na súdoch členských štátov EÚ k dátumu vystúpenia s účastníkom konania s domicilom v Spojenom kráľovstve, sa od dátumu vystúpenia prestanú uskutočňovať podľa právnych predpisov EÚ. Je na každom členskom štáte EÚ-27, aby rozhodol, či sa na základe vnútroštátneho procesného práva

- bude pokračovať v postupe. Žiadny právny predpis EÚ tomu nebráni.
- ukončí konanie, t. j. navrhovateľ podá nový návrh na začatie konania podľa vnútroštátneho procesného práva.

5.2. Existuje nejaká alternatíva týkajúca sa právnej pomoci pri cezhraničných sporoch k dátumu vystúpenia?

Od dátumu vystúpenia sa v členských štátoch EÚ-27 vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu už neuplatňuje smernica Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003 o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch²⁰.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, 30.12.2006, s. 1).

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 1).

¹⁹ Článok 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1896/2006 a článok 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 861/2007.

²⁰ Ú. v. EÚ L 26, 31.1.2003, s. 41.

V rámci medzinárodného práva neexistuje nástroj, ktorý by predmetnú problematiku upravoval. Od dátumu vystúpenia sa budú na právnu pomoc v cezhraničných sporoch vzťahovať vnútroštátne právne predpisy.

5.3. Môže sa v oblasti verejných listín od dátumu vystúpenia znova požadovať apostila v prípade dokumentov vydaných v Spojenom kráľovstve?

Pozri oddiel 5 oznámenia o pripravenosti na brexit.

Od dátumu vystúpenia budú orgány členských štátov EÚ-27 oprávnené požadovať apostilu podľa Haagskeho dohovoru o apostile z roku 1961²¹ a uplatňovať svoje vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa prekladov akýchkoľvek verejných listín vydaných orgánmi Spojeného kráľovstva, ktoré im boli predložené od dátumu vystúpenia.

oOo

²¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>.